

УСТАВНОМ СУДУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Београд

На основу члана 167. став 1. тачка 3. и члана 168. ст. 2. и 4. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, 98/2006) и члана 51. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/2007. и 18 /2013) Демократска странка подноси

ИНИЦИЈАТИВУ

ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА ЗА ОЦЕНУ УСТАВНОСТИ И ЗАКОНИТОСТИ УРЕДБЕ О МЕРАМА СОЦИЈАЛНЕ УКЉУЧЕНОСТИ КОРИСНИКА СОЦИЈАЛНЕ ПОМОЋИ (Службени гласник РС, 112/2014)

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Уставом Републике Србије је предвиђено да је владавина права основна претпоставка Устава (члан 3. став 1) и да се, осим на друге начине, остварује и „повиновањем власти Уставу и закону“ (члан 3. став 2). Правни поредак је јединствен (члан 4. став 1. и члан 194. став 1), а Устав је највиши правни акт Републике Србије (члан 194. став 2). Уставом је одређено да сви закони и други општи правни акти, укључујући уредбе Владе Републике Србије, донети у Републици Србији морају бити у сагласности са Уставом (члан 194. став 3).

Такође, чланом 26. став 3 *Устава Републике Србије* забрањен је принудни рад под којим се подразумева сексуалним или економским искоришћавањем лица које је у неповољном положају. Поред тога, чланом 69. Устава одређено је право лица на накнаду, односно социјалну заштиту, у случају привремене незапослености у складу са законом.

Законом о социјалној заштити (Службени гласник РС 24/2011), чланом 83. став 1 тачка 1, одређено је да лице које се води у евиденцији незапослених лица има право на новчану социјалну помоћ. *Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености* (Службени гласник РС 36/2009 и 88/2010) чланом 76. таксативно је уређен престанак права на новчану социјалну помоћ, односно накнаду.

Велики број одредби из Уредбе о мерама социјалне укључености корисника социјалне помоћи су у супротности са наведеним одредбама *Устава* и *Закона о социјалној заштити* и *Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености*, тако да је немогуће само укинути одређен број одредби из Уредбе већ је неопходно да се она у целости искључи из правног система Србије што пре, односно да се утврди да она није у складу са Уставом Републике Србије.

Корисницима социјалне помоћи се оспореном Уредбом намеће обавеза «друштвенокорисног рада» (члан 2, став 2, тачка 5) кроз тзв. «индивидуални план активације» (члан 4, тачка 1). Уколико се таква обавеза не испуни, Уредба овлашћује Центар за социјални рад да ускрати новчану социјалну помоћ (члан 4, тачка 1) чиме се директно крши уставно право на социјалну заштиту у случају привремене незапослености и успоставља систем економске експлоатације незапослених лица

Друштвено користан рад се као правни појам до сада може срести једино у кривичном праву, тј *Кривичном законнику РС* (Сл. гласник РС", бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009 и 111/2009), као вид појашњења кривичне санкције рада у јавном интересу (члан 52 тачка 2 КЗ). Устав изричито допушта такав «рад у јавном интересу» јер се по члану 26. Устава принудним радом не сматра рад лица на издржавању казне лишења слободе и то само ако је њихов рад заснован на принципу добровољности. Корисници социјалне помоћи, односно евидентирана незапослена лица нису правоснажно осуђена лица нити се њима може наметати «друштвенокористан рад», односно принудни рад јер је сваки обавезан рад за који се не добија плата а од ког неко има корист принудни рад. Из горенаведеног, тј члана 26. Устава следи да се ни осуђеним лицима не може наметати друштвенокористан рад уколико они на то не пристају а незапосленим лицима је то могуће на основу оспорене Уредбе.

«Индивидуални план активације» је по својој правној природи налог (односно «упут» из члана 4, тачка 2) незапосленим лицима да раде одређене послове без плате, а уколико се такав налог одбије лице по Уредби губи право на социјалну помоћ која им се даје на основу њиховог незапосленог статуса, односно евидентиране незапослености. *Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености* не предвиђа могућност укидања социјалне помоћи на начин који је то Уредбом описано нити познаје институт «индивидуалног плана активације».

Такође, огроман проблем је то што Уредба омогућује велики степен експлоатације незапослених лица кроз члан 10, став 1 Уредбе, где се предвиђа да корисник социјалне помоћи може бити обавезан да свој «друштвенокорисни рад» врши у приватној компанији, односно привредном друштву. То сматрамо еклатантним примером принудног рада и апсолутно неуставном, нецивилизованом и скандалозном мером.

На основу напред изложеног предлажемо Уставном суду:

а) да утврди да Уредба *о мерама социјалне укључености корисника социјалне помоћи* није у складу са Уставом;

б) да до доношења коначне одлуке, на основу члана 168. став 4. Устава и члана 56. став 1. Закона о Уставном суду, одреди привремену меру обуставе извршења појединачних аката и радњи које су предузете на основу оспорене Уредбе, јер би њиховим извршењем могле наступити неотклоњиве штетне последице.

У Београду, 06. новембра 2014. године

За Демократску странку

СЕКРЕТАР

Милан Поповић